

Ἡ Ἀγορὰ τῶν Ἀθηνῶν τὴν ἐποχὴ τοῦ Περικλέους

ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ GIOVANNI PAROSINI

Ο ΜΑΤΩΜΕΝΟΣ ΠΥΡΓΟΣ

Ἐκείνο τὸ βράδυ, γιὰ νὰ περάσῃ ἡ ὥρα, ὁ καθένας μας διηγείτο κ' ἀπὸ μὴ ἱστορία. Ὁ δὸν Μπαζάνο, ὅταν ἤρθε ἡ σειρά του, ἀνάπερ ἔνα ταῖο ἀρὰ κ' ἄρχισε νὰ μᾶς διηγείται :

— Πάνε ἑπάνο ἀπὸ σαράντα χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ πρωτοεῖδα τὸν «Ματωμένο Πύργο». Ὑποθέτω ὅτι δὲν ἀκούτε γιὰ πρώτη φορὰ νὰ γίνεται λόγος γι' αὐτὸν τὸν τραγικὸ πύργο. Σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς πὸ ἀγροίσι τότε τοῦ Τέξας, ἑκατὸ χιλιόμετρα μακριὰ ἀπὸ τὸ Σάντ-Ἀντόνιο, βλέπει καὶ σήμερα φάσμα κανεῖς τὰ ἔσπια ἐνὸς Ἰσπανικοῦ φρουρίου, τὸ ὁποῖο οἱ Μεξικανοὶ ὀνομάζον «Ματωμένο Πύργο». Τὰ ἔσπιαμένα του τεῖχη, γεμάτα λειψήτες καὶ ἄγρια ζῷα τῶν χωρῶν αὐτῶν, καθὼς καὶ ἡ γιγάντιες βαλιανίδες ποὺ ὑψώνονται γύρω του, δίδουν ἕνα γομφιζώατο τόνο σ' αὐτὴ τὴν τοποθεσίαν, τὴν ὁποία δὲν ἐπισκέπτονται σήμερα παρά μόνον κληροῖ ἢ ἡμέτεροι ὁρσεῖσθαι καὶ εὐλογοῦσι.

»Ὁ ἀπέραντος κάμπος, ὁ ὁποῖος ἀπλώνεται σὲ ἔκτασι πολλῶν χιλιομέτρων γύρω ἀπὸ τὸ φρούριον, στὴν παλιὰ ἐποχὴ ἦταν σαφρμένος με βαμπακιᾶς καὶ σιτάου.

»Μιά ἀπὸ τίς κριώτερες πλουτοπαρογομικῆς πηγῆς τοῦ Τέξας ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἦταν κ' ἕνα μεταλλεῖο ἀργύρου. Διακόσιοι ἔργατες δούλευαν σ' αὐτὸ τὸ μεταλλεῖο, κ' ἄλλοι τριακόσιοι στὸ χωριὸν καὶ στοὺς κάμπους. Ἐκτὸς αὐτῶν, μέσα στὸ φρούριον, τὸ ἴδιο εἶχε κτισθῆ γιὰ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ μεταλλωρυχείου, ἕμεναν ἄλλοι ἑκατὸν πενήντα στρατιῶτες. Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, ἡ Ἰσπανικὴ Κυβέρνησις εἶχε διορίσει διοικητὴ τοῦ φρουρίου τῆς ἀποικίας τὸν κόμητα Ρόζα. Ὁ Ρόζα ἦταν ἕνας γέρος ἀπὸ εὐγενεῖς Ἰσπανικὴ οἰκογένεια.

Φεύγοντας ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν εἶχε πάρει μαζί του, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ γυναῖκα του, καὶ τὸ παιδί του, καὶ ἄρκετους Ἰσπανικοὺς εἰσαγόμετους. Εἶχε καλὴ καρδιά, πρῶο χαρακτήρα κ' οἱ ἀνθρώποι του τὸν ἀγατοῦσαν καὶ τὸν ἐσεβόντο.

»Ὁ Φραγκίσκος ὄμως, ὁ γιουὸς τοῦ Ρόζα, ἀντιθέτως πρὸς τὸν πατέρα του, ἦταν ἕνας νέος θαρραλὸς καὶ ἀτίθασος, ὁ ὁποῖος περνοῦσε ὅλον τὸν καιρὸν τοῦ κληρονομία ἄγρια ζῷα. Κάποτε, σὲ μὴ κληρονομία ἐκδρομῇ του ἐπάνο στὰ βουνὰ τοῦ Γκραντελεσίου, βρέθηκαν ἔξασνα, μαζὲ με τοὺς συντρόφους του, χωρὶς νὰ τὸ ἔσπιασθῶν, σ' ἕνα χωριὸν Ἐρυθροδέσμων. Ὁ Φραγκίσκος ἐγινε δεκτός ἀπὸ τοὺς ἡμέτερους ἐκείνους Ἰνδοὺς με πολλές τιμῆς καὶ φιλοξενήθηκε μάλιστα στὸ σπίτι τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς φυλῆς. Τὴν ἄλλη μέρα οἱ ἄγριοι διοργάνωσαν μεγάλου κληγὴ πρὸς χάριν του, κ' ὁ Φραγκίσκος ἐσοτόσας σ' αὐτὸ, μέσα σὲ μὴ βδομάδα, ἄρκετὰ ἐλάφια καὶ ἀγριοβοῦβάλια.

»Ὡστόσο, ὁ κόμης καὶ οἱ ἄλλοι ἄποικοι τοῦ Σαμιάνο, ἀνησχῶντας τεμερὰ γιὰ τὴν μισθρησιδὴ ἔξασνάσι τοῦ Φραγκίσκου καὶ τῶν φίλων του, ἐξαιτέσταν ἀνθρώπους παντοῦ γιὰ νὰ τοὺς βοῦντε.

»Παρέλειπα νὰ σὰς πὸ ὅτι στὴν περιστάσι αὐτῇ δὲν ἦταν μόνον τὸ κληγὴ ποὺ ἐτρέλλανε τὸ Φραγκίσκου καὶ τὸν κρατοῦσε μακριὰ ἀπὸ τὸ πατρικὸ του σπίτι, μὰ καὶ κάτι ἄλλο πολὺ πὸ σοβαρὸ καὶ ἔλκυστικόν... Ὁ ἀρχηγὸς τῆς φυλῆς τῶν Ἐρυθροδέσμων εἶχε μὴ κόρη ποὺ τὴν ἔλεγαν Βανίτα. Ἡ Βανίτα ἦταν μὴ ὀραδαττὴ νέα, μὲ λευκὴ ἐπιδερμίδα. Βλέποντάς τὴν κανεῖς δὲν μπο-

Δὲν εἶχε συναντήσει ποτὲ τὸν θερμοτέρο πλᾶσμα ἀπ' τῆ Βανίτα...

φους με γαντασθή ποτέ ότι άνηκε σ'ε φιλία τών 'Ερυθροδέρμων. Πολλοί έλεγαν ότι δέν ήταν κόρη του φιλάρχου, άλλ' ότι είχε γεννηθή από λευκούς γονείς και είχε κλαπή τ'α νύχτα, από τ'ο Ρίο 'Ιαντίρο. Δέν ήμασ σ'ε φέρι να βεβαιώσω τά όσα λεγόγονταν γ'ε αυτήν. Η άλήθεια είναι ότι ο φιλάρχος την μεταχειρίσθησαν σαν πραγματική του κόρη κ' εδούλεπε να την παντρευή με τόν άρχηγό μιάς γειτονικής φυλής. Η προίκα τής κόρης ήταν έτοιμη και ή ώρα του γάμου πλησίαζε, όταν ή άρραβών τού Φραγκίσκου και τών φίλων του στό χωριό έκανε τη Βανίτα ν' αλλάξη γνώμη. Η λαμπρή στολή και οι ευγενείς τρόποι τού Φραγκίσκου έκαναν εξαιρετική εντύπωση στην άρελή κόρη τού 'Ινδού φιλάρχου. Καί τ'α αποτέλεσμα ήταν ν'α τον έρωστέψη τρελλά. 'Ο έρωτας όμως μιάς 'Ινδής δέν μοιάζει καθόλου με τόν έρωτα μιάς λευκής. Η 'Ινδη αγαπάει παρ'όλα. Η άγάπη της μοιάζει μ' ένα φουσκωμένο, όρημητικό ποτάμι. Προτιμάει να πεθάνη, παρά ν' αποχωριστή τόν αγαπημένο της. Μά ή εγκαταλείψει μιάς 'Ινδής άπ' τόν αγαπημένο της θεωρείται μεγάλη προσβολή κ' ό ένοχος τιμωρείται μέ θάνατο στις περισσότερες αυτές.

Ο άρχηγός τής γειτονικής φυλής, τόν οποίο έπρόκειτο ν'α παντρευθή ή Βανίτα, λεγόταν Βαβάρα. Ήταν ένας 'Ινδός λυγρός, λεβέντης, γενναίος. Μά, όπως είπαμε, ή Βανίτα άπ' τη στιγμή που είδε τ'ο νεαρό 'Ισπανό, αισθανόταν άποστοραφή για τόν Βαβάρα. Δέν έδίδετοσε μάλιστα ν'α δηλώσει, μέ τόν κατηγορηματικότερο τρόπο, στον πατέρα της ότι προτιμάει ν'α πεθάνη παρά ν'α παντρευθή τ'ο Βαβάρα. 'Ο Φραγκίσκος είχε άρραβώσει επίσης τρελλά τη φλογερή κ' έλυσιστη Βανίτα κ' ήταν πρόθυμος άκόμα και ν'α την παντρευθή. 'Φιολογούσε ότι δέν είχε συναντήσει ποτέ του θεριότερο πλάσμα από τη Βανίτα, μέ τ'α φλογερή μιλία, τά καταστροφικά χειρί και τ'ο εύλόγητο, ήρωϊκό κορμί.

«—Ειλογημένη ν'α είνε ή ώρα που σ'ε γνωρίζω!» τής είπε καλύτε που έτιχε ν'α βρεθούν μονάχοι.

«Ετσι, όταν οι άπειταίμενοι τού πατέρα τού Φραγκίσκου τόν άναγκάσαν, έπειτα από πολλές περιπλανήσεις, μέσα στα άγρια δάση και τόν διατάξαν ν'α τους ακολουθήσει, ό Φραγκίσκος δέν έδίδετοσε ν'α ζήτηση τη Βανίτα από τόν πατέρα της. 'Ο φιλάρχος δ'α ήταν πρόθυμος ν'α δώσει την κόρη του στον 'Ισπανό ειπατηρίδη, άν δ'ε φοβόταν την όρη τ'ο Βαβάρα. Μά έπειτα από τις παραθέσεις και τις ίξασίες τών δυό νέων, συζήτησαν, άφ'ου προηγουμένως απέλασαν άπ' τόν Φραγκίσκο την έπίσκεψη ότι οι λευκοί θ'α τόν βοηθήσουν, άν παρίστατο άνάγκη, ν'α πελευθή εναντίον τού Βαβάρα.

«Έπειτα από λίγες ημέρες, όλοκληρη ή φυλή τών 'Ερυθροδέρμων συνήκαρε τους μελλοντικούς στό Σαμάζο, την 'Ισπανική όροσία, όπου μέ πολλές τιμές έγινε ό γάμος τους. Στο γάμο ακριστατο και κάποιος πανίγχερος μιάς, Ομοπίανω καλοήμοιος. 'Ο Ομοπίανω αυτός είχε μεγάλη έπορα στην άποικία, ή οποία βρισκόταν στην άκμή της ατή την εποχή. Οι άνθρωποι ζούσαν έντοχόμενα και ή θέσι του διοικητού Ρόζα θ'α την ζήτησε κ' ό πιο πλούσιος άνθρωπος τού τόπου.

«'Ο Φραγκίσκος άγατούσε άπερβολικά την όμορφη γυναίκα του. Σκόπευε μάλιστα ν'α χτίση εκεί κοντά ένα σπίτι, για ν'α εγκαταστήσ'η χωριστά μέ τη λατρευτή του γενναία. Η Βανίτα είχε άποχτήσει τη συμπάθεια όλων τών άποίκων, μέ την καλή της καρδιά. Σιγά σιγά μίθαινε τους τρώχους και τις συνήθειες τών λευκών, είχε γίνει μ' άλλα λόγια σωστή 'Εβραία, λαλιούδη έβρωτοίχον μέ μερών αυτών.

«Και τόσα θ'α προσπαθήσω ν'α σας περιγράψω τ'ο τραγικό περιστατικό που έγινε άφορη ν'α καταστραφεί, ν'α νεκρωθή έντελώς ή όψα και έταραφή αυτή καλόθα, ποιήσανε αίτια ν'α νοσηασθή τ'ο φρούο Σαμάζο, «Ματιμόνος Πύργος». Θά ήμουν τότε έξη χρόνων, μά θυμάμαι όρισμένα γεγονότα που συνέβησαν τη φορητή εκείνη κ' ή άλημονή νύχτα.

«'Ο Βαβάρα, όταν έμαθε ότι ή άρρηθρονιστική του κ' ό πατέρα της έφυγαν για τ'ο Σαμάζο, φρονιασε, λίσσαζε κ' άποφάσισε ν'α τους εκδηζήσ'η γ'ε αυτή την προσβολή που τού έκαναν. Έπειδή όμως ήθερε ότι μά βιαστική και άβελήτητη επίθεση εναντίον τής δ'αχρωμένης πόλεως τού Σαμάζο θ'α είχε πολύ άσχημα αποτελέσματα γ'ε

αυτών και τη φυλή του, γ'ε αυτό δέν βιάστηκε και τόσο, μά περίμενε να τού δοθή ή κατάλληλη ευκαιρία για ν'α έκαρσους τους εκδηζητικούς σκοπούς του. Καί ή ευκαιρία αυτή δέν άργησε—άλλοιμονο!— ν'α παρουσιαστή...

«Κατά τά τέλη τού καλοκαιριού, ό Φραγκίσκος μέ τόν πατέρα του διοργάνωσαν μία κυνηγετική έκδρομή στό Κολοράδο. Ατή την εποχή περνούσαν πολλά άγροδοιβάλα άπ' εκεί. 'Ο διοικητής κ' ό γάμος του, φεύγοντας είχαν πάρει μαζί τους όλους τους στρατιώτες τού φρουρίου κ' έτσι τ'α μεταλλοχευείο είχε μείνει χωρίς φρουρά.

«Τέσσερες ημέρες μετά την άναχώρησή του Ρόζα και τού Φραγκίσκου, μίχαν ξέσπαρα στο χωριό κημιά πενηνταριά 'Ινδοί, ντυμένοι μέ δερμάτα βοδιώνων. Τ'ο γεγονός αυτό δέν έντετυσε κημιά άνησυχία στους κατοίκους, γιατί εκείνη την εποχή συνήθησαν διάφορες άγριες φυλές ν'α κατεβαίνουν από τά βουνά στους κάμπους.

«Έξαφρα όμως μία θερηή νύχτα τού 'Ιουλίου, μετά την άνατολή τού φεγγαριού, μία φοβερή βροχή άκούστηκε άπ' άκρη σ' άκρη: «—Βαβάρα!... Βαβάρα!... Θάνατος στους λευκούς!...»

«Οι 'Ερυθροδέρμων, πετόντας από πάνω τους τά δέρματα τών βοδιώνων, όρμησαν αλλ'αλλάοντας εναντίον τών κατοίκων, οι όποιοί βρισκόγονταν βοδιμένοι στον έβνο, κ' έπεδόθησαν σ'ε μία φοβερή σφαγή. Θεμοόμα παλόν καλλά τις φοβές κ'αργές και τις ίαχρές τών 'Ερυθροδέρμων, γιατί τις άκούγα από την πόρτα τού πατρικού μου σπιτιού.

«—Βαβάρα!... Βαβάρα!... Θάνατος στους λευκούς!...»

«'Ο! δέν μποού ν'α σας περιγράψω τη σύγχυση, τη φορηή και την άγονία εκείνης της νύχτας!... Σ'ας βεβαίω ότι δέν θ'α ξεχάσω ποτε την εικόνα αυτής της όλέθριας σφαγής. Νομίζω ότι βλέπω άκόμα μερυστά μου τη δυστυχισμένη μητέρα μου ν'α κλαίει άπελπισμένα μ' έναν τεραστίο 'Ινδό... Τη βλέπω ν'α σοφάρεται νεκρή στα πόδια μου και ν'α μέ λούζει μέ τ'ο αίμα της που έτρεχε ποτάμι από τις πληγές της. 'Ο άναγδρος αυτός 'Ερυθροδέρμος, άφ'ου εδούλεσε τη μητέρα μου, μ' άρπαξε από τ'ο μαλλιά και μέ πέταξε έξω από τ'ο παράθυρο! Εί'α γιγώνηνο κομμάτι, μά έπεσα μέσα σ'ε μία πυκνή λόχη. Κρησάρα στους άβ'αμους κ' άπ' κει παρακολούθησα κατατρομαγμένος τους 'Ινδούς, οι όποιοι τρέχοντασ πάνω τρελλά, μέ δουλιά στα χέρια, έβδωσαν φωτιά σ'ε όλα τά σπ'ια. Η φλογερή μέσα σ'ε λίγα λεπτά ήλαβαν τρομακτικές διαστάσεις. Τ'α πάντα εκαίγονταν, μεγάλα

Είχε κλαπή μία νύχτα στο Ρίο 'Ιαντίρο.

σύννεφα καπνού εκέπασαν τόν ούρανο!... «Έίχε φτάσει π'α σ'ε τέτοιο σημείο ό φόβος μου, όστε έλιποθύμησα!...

«Όταν συνήλα, τ'ο χωριό είχε μεταβληθή σ'ε σωστή ζούλα! 'Η τεραστίες φλόγες, ό καύτος τών στεγών που γκρεμίζονταν, ή άπελπισμένες κ'αργές τών γυναικών και τών παιδιών και ή άργές τών 'Ερυθροδέρμων που έτρεχαν σαν διαβόλιο μέσα στη νύχτα και στο σκοτάδι, έδωκαν μόν άβρια, άνατριχίλαση έντύπωση!...

«Έξαφρα μία κρηγή τρώμον άκούστηκε:

«—Βαβάρα!... Βαβάρα!... Οι λευκοί!... Οι λευκοί!...»

«Τ'ι συνέβαινε! 'Ο Ρόζα και ό στρατιώτες του έστότερναν ξανακά από τ'ο κρηγή εκείνη τη νύχτα, σαν ν'α προσπαθήθηκαν τη συμφορά που τούς περίμενε. Οι 'Ερυθροδέρμοι, μόλις άντελήσθησαν, έφυγαν έντρομοι!...

«Έξαφρα, μέσα στην παρ'όλα κ'α τόν πανικό είδα κάτι, που και σήμερα άκόμα όταν τ'ο διαμύριο νοιώθω ν'α μου σηκώνονται ή τρέχες τού κεφαλιού μου: Μέσα στις φλόγες και τόν καπνό είδα ξέαφρα έναν 'Ερυθροδέρμο να τρέχει φρονιασμένος επάνω στό αλόγο του, μά διασέχη την πυκνή λόχη όπου ήμωνα κρημνισμένοι και ν'α χίναται σ'αχ άστρατη μέσ' τ'ο νύχτα, κρητώντας μέ τ'ο ένα χέρι του τ'α ζυλιάρια του άλλου και μέ τ'ο άλλο χέρι ένα άνθρωπίνο κεφάλι—ένα γυναικείο κεφάλι—μέ μαρτύρα, πλούσια μαλλιά!

«'Οπως έμαθα άργότερα, ό καβαλλάχος αυτός ήταν ό Βαβάρα, ό άμφοραγής φλόγχερος, και τ'ο κεφάλι που κρητόσε ήταν τ'ο κεφάλι της φορητής, της άτυχης Βανίτας! 'Ο άρχηγός τών 'Ερυθροδέρμων την είχε εκδηζήσ'η!... «Έίχε εκδηζήσ'η σελήρα, β'αβ'αρα, αλάθ'ορκα μιν άπιστή κόρη τής φυλής του που είχε προσφέρει τόσο άπερίοετα σ'ε ένα άλλοκοτο του τρυφερού, φλογερή καρδιά της!...

